

**Національна академія наук України
Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
Інститут досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів
Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові**

МИСТЕЦЬКА КУЛЬТУРА: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Міжнародної наукової конференції
(Львів, 25 листопада 2016 р.)**

**Львів
Растр-7
2016**

УДК 7.072.2
ББК 77.04
М 95

Відповідальні за випуск:

канд. мист-ва *Ольга Осадя*

канд. мист-ва *Володимир Пасічник*

Мистецька культура: історія, теорія, методологія: тези доповідей Міжнар. наук. конф. (Львів, 25 листоп. 2016 р.) / НАН України, ЛНБ України ім. В. Стефаніка, Ін-т досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів; Музично-меморіальний музей С. Крушельницької у Львові; відп. за випуск: О. Осадя, В. Пасічник. – Львів : Растр-7, 2016 – 160 с.

ISBN 978-617-7359-65-3

Видання містить тези Міжнародної наукової конференції, в яких окреслено проблеми в галузі мистецтвознавства, музикознавства, театрознавства та кінознавства. Розглянуто питання історії мистецтва, творчість його визначних представників.

Для мистецтвознавців, музикознавців, театрознавців, культурологів, істориків.

УДК 7.072.2
ББК 77.04

Тези друкуються за авторською редакцією.

© Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаніка, 2016
© Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові, 2016
© Видавництво "Растр-7", 2016

ISBN 978-617-7359-65-3

на стані здоров'я. 18 січня 1946 р. серце Ф. Нововейського зупинилося.

Сьогодні нащадки вшановують і зберігають пам'ять великих синів свого народу. Традиційно навчальні заклади, музичні школи та вулиці носять імена композиторів. У Польщі проводиться щорічний Міжнародний організований конкурс ім. Фелікса Нововейського в Познані та міжнародний фестиваль хорової музики ім. Ф. Нововейського у Барчево. В Україні до ювілеїв М. Леонтовича організовують різноманітні мистецькі проекти. Зокрема у Вінницькій області, яка безпосередньо пов'язана з іменем М. Леонтовича, відбуваються конкурсифестивалі професійних та аматорських колективів, головним завданням яких є відновлення та збереження хорових традицій, притаманних подільському краю. У с. Марківка працює музей М. Леонтовича.

Ольга Кушніренко

Андрій Кушніренко – диригент, фольклорист, композитор

Андрій Миколайович Кушніренко хоровий диригент, композитор, фольклорист, педагог, громадський діяч, організатор музичного життя на Буковині. Але перш за все – художній керівник і головний диригент Державного Заслуженого Академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю України. Він – пародний артист України, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка та літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича, професор, член-кореспондент Академії мистецтв України, член Національної спілки композиторів України. Нагороджений орденами Президента України “За заслуги” III та II ступеня, “Золотою медаллю” Академії мистецтв України, йому присвоєно звання “Почесний професор” Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, “Почесний громадянин м. Чернівці”, його ім'я занесене на “Алею зірок” міста.

А. Кушніренко народився 17 жовтня 1933 р. у с. Великі Загайці на Тернопільщині. З дитинства виявив неабиякий інтерес до співу та гри на різних інструментах (бубон, мандоліна, гітара, акордеон, гармошка, балалайка, скрипка).

У 1952 р., після закінчення 10 класу Кременецької середньої школи, працював у рідному селі вчителем музики і співу у місцевій школі. Організував хор і невеликий оркестр, почав

записувати народні пісні та аранжувати їх для хору, самостійно вивчав теорію музики, гармонію та композицію.

У 1954 р. закінчив у Львові при культосвітньому технікумі 6-місячні курси диригентів-хоровиків. Продовжував працювати вчителем співів, а ще його призначили завідуючим сільським клубом. А. Кушніренко як одного з кращих керівників направили на республіканський семінар хорових диригентів до Києва (1955 р.). Саме тут він вперше слухав лекції Г. Верьовки, М. Вериківського, М. Колесси, К. Пігрова. Його, як учасника семінару, Міністерством культури України було рекомендовано для вступу на навчання в один із середніх спеціальних музичних закладів.

Він обрав Львівське музично-педагогічне училище ім. Ф. Колесси, де навчається разом з такими видатними діячами вітчизняної музичної культури, як С. Турчак, І. Гамкало, Т. Микитка, сестри Байко, що теж були студентами цього навчального закладу.

Особливою школою для майбутнього диригента був хор училища, яким керував тоді відомий хоровий диригент і педагог Є. Вахняк.

А. Кушніренко успішно закінчив музпедучилище, отримав диплом з відзнакою і поступив до Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка на диригентсько-хоровий факультет. Очолював тоді консерваторію професор М. Колесса, а викладали такі прославлені діячі української музичної культури як С. Людкевич (народна творчість та хорове аранжування), А. Кос-Анатольський (поліфонія), А. Солтис, В. Гошовський, М. Антків.

А. Кушніренко бере участь у фольклорних експедиціях, і як результат – наукова робота “Характерні особливості музичного фольклору с. Біглія” (науковий керівник вченої-фольклорист В. Гошовський), яка на Всеукраїнському конкурсі студентських робіт отримала першу премію.

Ще навчаючись у консерваторії, А. Кушніренко працював з різними колективами: керував студентським хором на факультеті іноземних мов Львівського державного університету ім. І. Франка, шкільним дитячим хором у загальноосвітній школі і навіть хором дівочої колонії. У 1958 р. організував великий апсамбль пісні і танцю (117 осіб) у Львівському торгово-економічному інституті – колектив неодноразово займав призові місця на обласних та республіканських оглядах художньої самодіяльності.

У 1962 р. закінчив з відзнакою консерваторію, завершив стажування у Львівському Оперному театрі і капелі “Трембіта”.

В. Гошовський пропонував йому залишатися працювати в консерваторії, займатися науково-дослідницькою роботою, але прийшло запрошення, а швидше рознарядка від Міністерства культури, на посаду художнього керівника ансамблю пісні і танцю на Буковину.

А. Кушніренко прийшов у Буковинський ансамбль після студентської лави 13-им керівником, наймолодшим на той час керівником обласного професійного колективу. Щойно призначений головний диригент – вчорашній випускник консерваторії – кинувся на порятунок колективу. До свого приїзду сюди А. Кушніренко не був знайомий з Буковиною, з її народним мистецтвом, отож він багато їздить по області, записує від людей пісні та мелодії, вивчає народні звичаї, придивляється до селянських танців.

Він зумів зберегти Буковинський ансамбль, зробити його відомим і заслуженим, вивести на вершини слави. Впродовж 52 років він був незмінним художнім керівником і головним диригентом Державного Заслуженого Академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю України, що вже є унікальним випадком на мистецькій ниві.

Композиторська творчість А. Кушніренка в основному пов'язана з Буковинським ансамблем. Він автор багатьох творів різних жанрів, проте особливої уваги заслуговують обробки народних пісень. А. Кушніренко говорив так: “Для мене народна пісня – це джерело натхнення, це – моя стихія, це – моє життя”. Напевно найбільшим визнанням композиторського таланту є те, що авторські жартівливі пісні “Посилала мене мати”, “Я щаслива зроду” (на слова І. Кутеня) вже давно виконуються як народні.

Він записав більше тисячі українських народних пісень, зібраних у різних регіонах України, а найбільше – на Буковині. Більше ніж 150 опрацьовано для хору, у різний час були виконані Буковинським ансамблем і не тільки. Частина з них надрукована, частина – ще в рукописах: календарні та обрядові пісні, історичні, козацькі та стрілецькі пісні, родинно-побутові, пісні про кохання, жартівливі, пісні літературного походження.

Перші свої обробки народних пісень А. Кушніренко зробив ще під час навчання в консерваторії. До цього його заохочував С. Людквич, який у перших творчих спробах свого учня побачив чималий композиторський хист.

Для Буковинського ансамблю А. Кушніренко створив безліч концертних програм, до яких увійшли вокально-хореографічні сюїти для хору, оркестру і балету: вокально-хореографічна

картина “Буковинське весілля”, обрядові сцени з циклу “Пори року”: “Весла-красна”, “Обжинки”, “Щедрий вечір, добрий вечір”. А. Кушніренко завжди намагався театралізувати кожний концертний номер.

Як правило, завжди другий відділ концерту А. Кушніренко починав з акапельного заходу. Леся Дичко сказала так: “Творчий доробок Андрія Кушніренка для хору асаррелла – це школа вищого пілотажу”. Найперше враження – хоровий спів Буковинського ансамблю. Його не переплутаєш з якимсь іншим, це своєрідне, тільки йому властиве темброве забарвлення.

А. Кушніренко говорив так: “диригент повинен розуміти, відчути музичний твір, передати хорові своє розуміння музики, об’єднати його в одне ціле, примусити хоровий колектив мислити і відчувати під час виконання так, як мислить і відчуває сам”.

А. Кушніренко підготував і видав 15 репертуарних та авторських збірок: “Українські народні пісні для мішаного хору”, “Українські візерунки”, “Хорові твори А. Кушніренка”, “Веселкові передзвони”, “Співає «Резонанс»”, “Тобі співаю, Україно!”. Останнім став збірник обробок народних пісень “Співаночки мої любі”, презентація якого відбулася 19 грудня 2011 року у залі Львівської філармонії. Відбувся великий концерт Галицького камерного хору під керуванням народного артиста України В. Яциняка, який складався з 25 обробок А. Кушніренка. На завершення цього концерту В. Яциняк назвав А. Кушніренка “галицьким Леонтовичем”.

Ряд музичних творів (у тому числі і тих, автором яких є А. Кушніренко) у виконанні Буковинського ансамблю записані фірмою “Мелодія” на 10 грамплатівках, створено 6 кінотелефільмів, серед яких “Свято в Карпатах”, “Буковинські вечорниці”, які зберігаються в золотому фонді Національної радіокомпанії.

Обробки А. Кушніренка з успіхом виконуються професійними і аматорськими художніми колективами. Окрім Заслуженого Академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю, вони є в репертуарі Державної заслуженої академічної капели “Думка”, Заслуженої капели бандуристів України, Хору республіканського радіо ім. П. Майбороди, Чоловічої капели ім. Л. Ревуцького, Галицького камерного хору, Львівського «Бояна» та багатьох інших.

А. Кушніренко: “До кожної народної пісні я вкладав свою душу, своє шире серце, безмежну синівську любов і шану до свого народу, який свято зберігає ці дорогоцінні пісенні скарби”.